
Calavera catalana - Barca

Autor:

Data de publicació: 12-12-2016

La carabela portuguesa vindria de la calavera Catalana (germana dels barcozi de Ragussa) atès que el Don Pedro -Pere_de_Portugal (Duc de Coimbra)- (que la portà de Venècia?) es casà amb la filla del d'Urgell (Elisabet d'Urgell) i ha estat reconegut com el que va portar la caravel·la a Portugal (en casar-se amb Na Elisabet).[4]

La carabela portuguesa vindria de la calavera Catalana (germana dels barcozi de Ragussa) atès que el Don Pedro -Pere_de_Portugal (Duc de Coimbra)- (que la portà de Venècia?) es casà amb la filla del d'Urgell (Elisabet d'Urgell) i ha estat reconegut com el que va portar la caravel·la a Portugal (en casar-se amb Na Elisabet).[4]

Les calaveres o caravel·les (calavera fou la denominació catalana clàssica) són esmentades en diversos documents. La consulta de cada cas particular pot ampliar els coneixements sobre aquest tipus de vaixell. A continuació s'ofereix una llista, ordenada cronològicament, de referències documentals sobre el tema.

El primer vaixell portugués documentat es deia "La Catalana" i es va fer construir per mestres d'aixa catalans.- (Nau de nom "Catalana" (Portugal 1370)- Attilio Cucari. Sailing Ships. Rand McNally),[1]

Influència de Catalunya en la ciència i navegació portugueses

Diu Rey Pastor:

"...es imperdonable que escribieran sobre el tema sin leer a BARROS, que claramente dice: -mándou vir da ilha de Mallorca um mestre Jacome, hornera mui douto na arte de navegar, que fasia e instrumentos náuticos e que lhe custou muito pelo trazer a este reino para ensinar sua sciencia aos officiaes portuguezes d'aquella mester".

"Que (c. 1415) actuaba Jafuda Cresques como director de la Academia de Sagres, era cosa sabida de los historiadores hace más de un siglo, aunque no se habían identificado ambos cartógrafos: el de Mallorca y el de Sagres. Hasta entonces cabía (a base de gran ignorancia cartográfica) atribuir a la escuela del Infante, y no a él en persona, la invención de los portulanos; pero ¿qué sentido tenía eso al fundar hacia el 400 esa escuela o academia el emigrado CRESQUES, ya setentón y cansado de fabricar durante medio siglo planisferios para l'insaciable Pedro el ceremonioso y el heredero, también cartomaniático, DON JUAN"[2]

Segueix dient Rey Pastor, que aquest fet ja el recull Pacheco Pereira de la següent forma:

..Muijos beneficios tem feytos o virtuoso Infante Dom Anrique a estes Reynos de Portugal, por que descubrió a ilha da Madeyra no anno de nosso senhor de mil CCCCXX, e ha mandau pouoar e mandou a Cicília pellas canas de açuquar, ...; isso mesmo mandou á ilha de Malhorca por um mestre Jacome, mestre de cartas de marear, na qual ilha primeiramente se fizeram as ditas cartas, e com muitas dadiuas e mercês ho ouue nestes Reynos, ho qual as ensinou a fazer áquelles de que os que em nosso tempo viuem, aprendêram.

Cronologia

Documents sobre les caravel·les

Les caravel·les o calaveres (calavera fou la denominació catalana clàssica) són esmentades en diversos documents. La consulta de cada cas particular pot ampliar les coneixences sobre aquest tipus de vaixell. A continuació s'ofereix una llista, ordenada cronològicament, de referències documentals sobre el tema.

1298. Alguns autors expliquen que les caravel·les foren esmentades en "Las siete partidas" del rei Alfonso X de Castella.[2] Es tracta d'un error, basat en versions modernes del text.[3][4]

1370. Nau de nom "Catalana" (Portugal 1370)- Attilio Cucari. Sailing Ships. Rand McNally,[1]

1428. Tornada del príncep Pere de Portugal a Lisboa amb les idees o el prototipus de la caravel·la portuguesa dels descobriments. El príncep Pere va viatjar anant a Flandes, Venècia i Barcelona. Estudiant atentament els tipus de vaixells i construcció naval que usaven els estrangers. Se sap que va portar-ne un prototip de Venècia al temps que es casava a Coïmbra el 13 de setembre de 1428 amb Elisabet d'Urgell. [5]

1438. Avarament de "ung vaisseau pour mer" a l'Escluse. "Carvelle" construïda per mestres d'aixa portuguesos per al duc de Borgonya.

1438. El duc de Borgonya encarrega una "carvelle" al portuguès Joao Afonso.[6]

1440. Dues "caravelas" portugueses destinades a ultramar.[7]

1442. Detalls sobre un procés protagonitzat per una sagètia[8] (o "sagetia"[9]). En els documents originals la denominació del tipus de vaixell és interessant perquè la fa equivalent a calavera o fusta.

1452. Document adreçat a Johan de Camós, capità de la galera de guàrdia de la ciutat de Barcelona, avisant del pirata Johan Torrelles amb una "calauera" armada.[10][11]

1454. Avarament d'una calavera de Francesc Xetantí construïda a les Drassanes de Barcelona.[1]

1454. Avarament d'una calavera de Jaume Carbó construïda a les Drassanes de Barcelona.[2]

1460. En un llibre alemany es diu: "lo buch de la calavera o segetia de la qual és patró en Salvador Roig".[12]

1464. Benedetto Cotrugli va escriure un tractat de navegació en el que parla de "caravelle" i "barcosi" (un vaixell molt semblant inventat i usat a Ragusa).[3]

1465. Contracte per a la construcció d'una calavera per a Gracià Amat. Amb un buc de 24 a 25 gúes de roda a roda. Amb dos pals (mestre i mitjana), bauprès i tres timons.[13]

1476. Charles de Valera, fill de Diego de Valera, participa en la presa de dues carraques genoveses, comanant cinc "carabelas".[14]

1488. Arribada a la platja de Barcelona d'una calavera que havia portat dos-cents quintars de pólvora a les tropes que assetjaven Màlaga.[4]

1493. Carta de Cristòfol Colom "Fecha en la calavera sobre las Yslas de Canaria, a XV de Febrero, mil et quatrocientos et noventa y tres años".[15]

1526. Contracte signat a Pontevedra que esmenta una "caravela".[16]

Referències

Attilio Cucari. Sailing Ships. Rand McNally, 1978. ISBN 978-0-528-88172-5.

Robert Gardiner; Richard W. Unger Cogs, Caravels, and Galleons: The Sailing Ship, 1000-1650. Naval Institute Press, 1994. ISBN 978-1-55750-124-0.

Alfonso X (King of Castile and Leon); Manuel González Jiménez; María Antonia Carmona Ruíz Crónica de Alfonso X: según el Ms. II/2777 de la Biblioteca del Palacio Real, Madrid. Real Academia Alfonso X el Sabio, 1999.

Alphonsus X. Castiliae rex cogn. Sapiens. Las siete partidas del Rey Don Alfonso el Sabio cotejadas con varios codices antiguos por la Real Academia de la historia. Imprenta Real, 1807, p. 263–.

K. M. Mathew. History of the Portuguese Navigation in India, 1497-1600. Mittal Publications, 1988, p. 280–. ISBN 978-81-7099-046-8.

Jacques Paviot. La Politique navale des ducs de Bourgogne 1384-1482. Presses Univ. Septentrion, 1995, p. 106–. ISBN 978-2-85939-468-4.

Moacyr Soares Pereira. Capitães, naus e caravelas da armada de Cabral. UC Biblioteca Geral 1, 1979, p. 35–. GGKEY:CSHN3KEUW18.

Dietaris de la Generalitat de Catalunya, 1411-1714, pàg. 87. Generalitat de Catalunya., 1997. ISBN 978-84-393-4428-5.

Societat Catalana de Geografia. Miscel·lània Pau Vila: biografia, bibliografia, treballs d'homenatge. Institut d'Estudis Catalans, 1 gener 1975, p. 307–. ISBN 978-84-85135-07-3.

Bolletí de la Societat Arqueològica Luliana. Societat Arqueològica Luliana., 1902: pàg.335-336.

Alfons Damiàns y Manté; Barcelona (Spain). Arxiu Municipal Revolució dels pagesos mallorquins en lo segle XV: Documentació del Arxiu Municipal de Barcelona. Estampa de F. Guasp, 1904; pàg.49.

Rolf Eberenz. Schiffe an den Küsten der Pyrenäenhalbinsel: eine kulturgeschichtliche Untersuchung zur Schiffstypologie und -terminologie in den iberoromanischen Sprachen bis 1600. Herbert Lang, 1975.

Martin Malcolm Elbl. The Portuguese Caravel and European Shipbuilding: Phases of Development and Diversity. UC Biblioteca Geral 1, 1985, p. 571–. GGKEY:PBC3SCAZ2NF.

Luis Suárez Fernández. Los Reyes Católicos: La Conquista del trono. Ediciones Rialp, 1989, p. 273–. ISBN 978-84-321-2476-1.

Francisco Morales Padrón. Primeras cartas sobre América (1493-1503). Universidad de Sevilla, 1990, p. 81–. ISBN 978-84-7405-517-7.

Caroline Ménard. La pesca gallega en Terranova, siglos XVI- XVIII. Editorial CSIC - CSIC Press, 2008, p. 418. ISBN 978-84-00-08741-8.

Caroline Ménard. La pesca gallega en Terranova, siglos XVI- XVIII. Editorial CSIC - CSIC Press, 2008, p. 418. ISBN 978-84-00-08741-8.